

Dexametazon (DEXAMETHASONE KRKA) tableta (4 mg)

Hatóanyag: 4 mg dexametazon tablettánként.

Gyógyszerforma: Fehér vagy csaknem fehér, kerek, metszett élű, egyik oldalán bemetszéssel ellátott tableta (vastagság: 2,5-3,5 mm; átmérő: 5,7-6,3 mm). A tableta egyenlő adagokra osztható.

Gyógyszercsoport: szisztémás kortikoszteroid, glükokortikoid.

Hatása: a dexametazon nagy hatáserősségű hosszú hatású glükokortikoid. Más glükokortikoidokhoz hasonlóan, a dexametazon antiallergiás, antipiretikus és immunszuppresszív hatást fejt ki.

Javallat:

- krupp (más indikációban az OMSZ gyakorlatában nem használható)

Krupp esetén elsőként választandó készítmény – kooperáló gyermek esetén részesítsük előnyben a rectalis prednizon adagolásával szemben.

Adagolás: 0,15-0,6 mg/ttkg

- 10 kg alatt: 2 mg (fél tableta)
- 10-15 kg között: 4 mg (egy tableta)
- 15-20 kg között: 6 mg (másfél tableta)
- 20 kg felett: 8 mg (két tableta)

A kiszámított dózis beadása:

Gyermekeknek a tablettát összetörve, édes folyadékban (tea, gyümölcslé, szörp) javasolt beadni, ehhez kérjük meg a szülőt, mivel a gyermekek tőlük jobban elfogadják (így a szülő együttműködése is javítható). Ellenkezés esetén próbálkozhatunk többször is, azonban kooperatívan, a gyerek igényeinek figyelembevételével, inkább játékosan, semmiképp nem erőltetve. **A sírást kerüljük, ugyanis súlyosbítja a tüneteket.**

Ellenjavallatok:

- A készítmény hatóanyagával vagy bármely segédanyagával (**laktóz**-monohidrát, hidegen duzzadó kukoricakeményítő, vízmentes koloid szilícium-dioxid, magnézium-sztearát) szembeni túlérzékenység.
- Szisztémás fertőzés, kivéve, ha célzott fertőzés elleni kezelést alkalmaznak.
- Gyomor- vagy nyombélfekély.
- Védőoltás élő kórokozót tartalmazó vakcinákkal a dexametazon (vagy más kortikoszteroidok) nagy terápiás dózisaival végzett kezelés során ellenjavallt, mivel vírusfertőzés lehetősége áll fenn.

Prehospitálisan felmerülő különleges figyelmeztetések és az alkalmazással kapcsolatos óvintézkedések:

- Dexametazon-kezelés kizárólag a legsúlyosabb terápiás javallatok esetén alkalmazható és szükség esetén további, célzott fertőzés elleni kezelést kell alkalmazni a következő kórképekben:
 - akut vírusfertőzések (herpes zoster, herpes simplex, varicella, keratitis herpetica)
 - HbSAg-pozitív, krónikus aktív hepatitis
 - élő kórokozót tartalmazó vakcinákkal végzett védőoltás előtt kb. 8 héttel, ill. azt követően 2 hétig
 - szisztémás mycosisok és parazita-fertőzések (pl. Nematoda)
 - poliomyelitis
 - lymphadenitis BCG védőoltás után
 - akut vagy krónikus baktériumfertőzések
 - ha a kórtörténetben tuberculosis szerepel, akkor (a fertőzés reaktiválódásának kockázata miatt) kizárólag tuberkulosztatikum-kezelés mellett adható
 - ismert vagy feltételezett strongyloidiasis (fonálféreg-fertőzés). A glükokortikoid-kezelés a Strongyloides-fertőzés súlyosbodásához és (a lárvák kiterjedt migrációja révén) a szervezetben való szétterjedéséhez vezethet.
- Továbbá a dexametazon-kezelés kizárólag szigorú indikáció esetén végezhető, és szükség esetén célzott, kiegészítő kezeléssel is gondoskodni kell a következő kórképekben:
 - tápcsatornai fekélyek
 - súlyos osteoporosis (a kortikoszteroidok kedvezőtlenül hatnak a kalciumegyensúlyra)
 - nehezen beállítható magas vérnyomás
 - nehezen kontrollálható diabetes mellitus
 - pszichiátriai betegségek (az anamnézisben is)
 - zárt, ill. nyílt zugú glaucoma
 - szaruhártya-fekély és -sérülések
 - súlyos szívelégtelenség
- A kortikoszteroidokat ocularis herpes simplexben szenvedő betegeknél körültekintően kell alkalmazni, mivel szaruhártya-perforáció következhet be.
- A következő esetekben a dexametazon kizárólag sürgősségi javallat alapján, és csak megfelelő monitorozás mellett alkalmazható, bélperforáció kockázata miatt:
 - súlyos colitis ulcerosa fenyegető bélperforációval
 - diverticulitis
 - bélanasztomózis (közvetlenül a műtét után)
- A kortikoszteroidok nem alkalmazhatók fejsérülés esetén, mivel valószínűleg nem előnyös a hatásuk, sőt akár ártalmasak lehetnek.
- Gyanított vagy diagnosztizált phaeochromocytomában szenvedő betegeknek csak a várható előnyök és a lehetséges kockázatok szakszerű értékelése után adhatók kortikoszteroidok.
- A doppingvizsgálatok a dexametazon szedésének ideje alatt pozitív eredményt adhatnak.
- A *Dexamethasone Krka* laktózt tartalmaz. Ritkán előforduló, örökletes galaktóz-intoleranciában, laktóz-intoleranciában vagy glükóz-galaktóz-malabszorpcióban a készítmény nem szedhető.

Prehospitálisan felmerülő gyógyszerkölcsonhatások és egyéb interakciók:

- Kolinészteráz-gátlók és kortikoszteroidok egyidejű alkalmazása súlyos izomgyengeséget okozhat myasthenia gravisban szenvedő betegeknél. A fennálló myasthenia gravis eleinte súlyosbodhat a dexametazon-kezelés megkezdésekor.
- Glükokortikoidokkal és fluorokinolonokkal egyidejűleg kezelt betegeknél fokozódik a tendinitis és az ínruptura kockázata.
- Nem-depolarizáló izomrelaxánsok: az izomlazító hatás tovább tarthat.

Nem kívánatos hatások, mellékhatások: rövid távú, az adagolási ajánlások szem előtt tartásával és a betegek gondos monitorozásával végzett kezelés során csekély a mellékhatások kockázata.

Túladagolás: a glükokortikoid-túladagolást követő akut toxicitásról és/vagy halálózásról ritkán számolnak be. A túladagolás vagy a hosszan tartó alkalmazás során fokozott mellékhatásokkal kell számolni. Túladagolás esetén tüneti és támogató kezelést kell alkalmazni, antidotum nem áll rendelkezésre.

Különleges tárolási előírások: különleges tárolási hőmérsékletet nem igényel. Fénytől és a nedvességtől védve tárolandó.

Felhasznált irodalom:

1. Pharmindex. Dexamethasone KRKA. In: Pharmindex. Budapest: Vidal Next Kft.; 2020 [updated 2020 June].
2. <https://ogyei.gov.hu/gyogyszeradatbazis/> 2020. 06. 09.
3. Gyógyszerbeviteli utak a prehospitális ellátásban. Szabványos Eljárásrend. Országos Mentőszolgálat. v2.0 / 2020.05.15.
4. A krupp prehospitális ellátása. Szabványos Eljárásrend. Országos Mentőszolgálat. v2.0 / 2020.05.07.